

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 18. De Infinito. Quid illud sit: & an sit possibile in numero, vel in
quantitate infinitum cathegorematicum, aut syncathegorematicum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38925

De Charitate, Cap. XVII. 32 E
per augmentum gratiæ, &
gloriæ; ergo meretur earum
augmentum.

CAPVT XVIII.

*De Infinito. Quid illud sit & an
sit possibile in numero, vel in
quantitate infinitum cathego-
rematicum, aut syncathegore-
maticum.*

240 **E**X superiori doctrinā
videtur sequi, esse
cōcedendā infinitā intensionē
charitatis, ex eo quod in tem-
pore sint infinitæ partes, & in-
finita instantia, & in quolibet
eorum actus durans per horā
e.g. mereatur aliquod præmiū,
& quidē non indiuisibile, quan-
do quidem maius præmiū me-

O 5

retur

retur actus intensus, seu virtutis superioris, quàm remissus, & virtutis inferioris. Et porrò negamus hanc difficultatem solui exēplo anguli rectilinei, qui cōtinet infinitos angulos cōtingētiæ æquales vni certo, & tamen nō est infinitus, quia inquirunt, est quantitas diuersi generis.

241 Contra enim hanc responsionem est primò, quia si semel admittamus posse aliquod quantum certum, & determinatum infinities contineri in aliquo toto formaliter, quin illud totum, & quin illa infinitudo replicationū sint aliquid infinitum, nulla remanet amplius notio infiniti: & certè in eo casu valent omnia argumēta, quæ contra infinitum fiunt, vt infra patebit. Contra est se-

cun-

cundo, quoniam angulus con-
tingentiæ, vel rectilineus non
sunt aliqua quantitas determi-
natae magnitudinis arithmeti-
cæ; nulla enim est quantitas a-
deò minima possibilis, in qua
non possint assignari plures, &
plures tales anguli finite in infi-
nitū maiores, & maiores. Est er-
go magnitudo anguli non ali-
quid certū, & determinatū in
ratione entis, aut quāti, sed po-
tius aliquid proportionale, &
geometricū, de quo ex professo
disputare super sedemus, cū id
pertineat ad Mathematicos.

242 Cæterū probabilius
censemus, nullum infinitum in
quantitate vel continua, vel di-
screta esse possibile. De infinito
autē in perfectione agemus in
lib. de Incarnatione, vbi dispu-

tabimus; an peccatum mortale habeat malitiam infinitam. Ut probetur prædicta implicancia supponendum est, nomine Infiniti in quantitate significari id, quod nullū habet finem. *finis* verò dicit negationē vltioris extensionis. Quapropter re ipsa *infinitū* non est nomen negatiuum nisi grammaticaliter, sed philosophicè positiuū: negat enim negationem, adeòque affirmat. Rursus, cū finis non inueniatur nisi in rebus, quæ habent ordinem; ideò *finitum*, & *infinitum* semper dicunt aliquem ordinem partium vel actualem, vel possibilem.

243 Ordo quidē est essentialiter in quantitate tū successiua, tū n permanenti; in vtraque enim vna pars vnitur
imme-

immediatè vni alteri parti, & mediatè cæteris, & ideò propriissimè in illis datur principium, & finis; secùs est in quãtitate discreta, non enim vnitas A est potiùs prima, quàm secūda, nisi per ordinem ad quãtitatē cōtinuã; scilicet vel ad permanentem, hoc est ad locum, in quo illæ vnitates disponantur, vel ad successiuam, hoc est ad tempus, in quo illæ vnitates ordinatim producantur, aut numerentur; ita vt ille numerus sit infinitus, cuius vnitates ordinatim dispositæ per partes æquales temporis, aut loci, occupent infinitum tempus, vel infinitum locum.

244 Igitur de Infinito possumus dupliciter quærere, primò quidèman sit possibile inde-

determinatè, & syncathegore-
 maticè, ita scilicet, vt nō detur
 certus aliquis finis numeri, aut
 quantitatis possibilis, sed quo-
 cunque assignato sit possibile
 aliquid maius, sicut contingit
 in numeris non quoad coexi-
 stentiam, sed quoad cogitatio-
 nem: quamuis enim nullus nu-
 merus finitus possit esse infi-
 nitus, nullus tamen est exco-
 gitabilis numerus finitus, quo
 alium maiorem cogitare non
 liceat. Secūdo quæri potest an
 ita sint possibile res infinitæ, vt
 possint omnes reduci ad exi-
 stentiam vel pro eadem, vel
 pro diuersa temporis differen-
 tia.

245. Quantum ad primam
 quæstionem spectat, dicimus
 primò non solum cathegore-
 ma

maticè, sed ne lyncathegorema-
ticè quidè m , & cum impossi-
bilitate ad simultaneam coexi-
stentiam totius , in rebus quæ
habeant ordinem immediatū
primi, secundi, tertij, &c. posse-
dari tale infinitum ultra quod
detur aliquid aliud in illo ordi-
ne : atque adeò non potest da-
ri tempus infinitum à parte
post, ultra quod detur aliud tē-
pus posterius , nequè aliqua li-
nea infinita versus orientem ,
ultra quam detur alia quanti-
tas versus illam partem . Et ra-
tio à priori est, quia hoc ipso il-
la linea, & illa extensio tempo-
ris haberet finem, & ultimum,
hoc est haberet illam partem
sui per quam conecteretur im-
mediatè cum illa ubicatione
vel duratione subsequente .

Idem

Idem verò demōstratur à poste-
riori, nā cū in his rebus detur v-
nio, & cōtactus immediatus *pri-
mi, secūdi, &c.* vt diximus; quæ-
ro an inter horā præsentem (&c.
idem dico de palmo respectu li-
neæ, & de omnibus alijs habentibus
similē ordinem) & illā ho-
ram, quæ esset post horas infinitas,
reliquæ horæ intermedie
distarent omnes à prima finite,
an infinite, an verò aliqua
finite aliæ infinite. Non quid-
em omnes finite, nā illa vlti-
ma, quæ cōnecteretur immedia-
tè cū hora posteriore ad totam
collectionem, distaret infinite,
alioquin collectio esset horarū
finitarum, & non infinitarum;
Et idem valet de penultima, &
antepenultima &c. nè per de-
tractionem finiti, ipsum infinitum
tum

tum euadat finitum . Neque
dici potest omnes horas dista-
re à primâ infinitè, cum secun-
da, tertia, quarta, &c. non di-
stent ab illa nisi finitè .

246 Nequè demū dici po-
test, aliquas ab ea distare finitè,
alias infinitè; nam quæro an
inter eas horas, quæ distant fi-
nitè à prima, detur vltima . Si
neges, ergo post illas non datur
alia; versamur enim in tali col-
lectione rerum, vt supposui, quæ
habeant immediatam conne-
xionem suarū partium, ac pro-
inde si dantur duæ collectiones
horarum, inter quas nihil me-
diæ, debet dari vna hora huius
collectionis, & vna alterius,
quæ se immediatè tangant, at-
que ità, quæ sint vltimū vnus
collectionis, & initium alterius;
fiau-

si autem dicas, in collectione
 horarum finitè distantium à
 prima dari vltimam: ergo per
 vnam horam superadditam,
 quæ sit initium horarum infi-
 nitè à prima distantium, fiet
 transitus à collectione finita ad
 infinitam; quod patet repu-
 gnare.

247 Hinc est implicare
 omnem figuram in quantitate
 infinita, si hæc daretur, quo-
 niam figura dicit terminum,
 & finem ex omni parte. Et hæc
 repugnantia euincitur etiã de-
 monstrationibus mathemati-
 cis, quarum aliquam contra
 circulum infinitum attulit D.
 Thom. & aliæ sunt à Recentio-
 ribus excogitatæ.

248 Rursus hinc elicitur
 hæc consecutio. Quilibet nu-
 merus

De Charit. Cap. XVIII. 331

merus infinitus, si existeret, posset correspondere cuilibet tempore, vel loco infinito per dispositionē supradictam; seu numerus distribueretur per partes breuiiores talis temporis, aut loci, veluti per horas, & digitos; seu per longiores, veluti per dies, & palmos; seu incipiēdo à parte priori eiusdem temporis, aut loci, seu à posteriori; denique seu ponendo in qualibet parte eiusdem temporis, aut loci plures vnitates ex illo numero, e.g. centenas; seu vnam tantum.

249 Probatur: nam quocumque modo fiat talis dispositio, nulla erit pars temporis (& idem valet proportionaliter de loco) cui non respondeat aliqua pars vnitatum illius numeri, & vice versa: ergo quocum-

cumque modo id fiat, semper
sibi adequatè correspondebūt,
hoc est neutrum excedet, neq;
excedetur ab altero. Antece-
dens euincitur ex supradictis;
nam si contendas aliquam esse
partem temporis, ad quam nu-
merus ille non pertingat, utiq;
illa pars distat finitè à prima
parte, alioquin tempus infinitū
clauderetur duobus terminis;
ergo hoc ipso, quòd numerus
non pertingeret ad illam partem,
non posset explere aliquam
quantitatem finitam, & proin-
de non haberet essentiam *infi-*
niti. Si verò dicas, aliquas esse
vnitates in prædicto numero
quæ superessent ultra totum
id, quod expleret illud tempus,
contra est: nam hinc sequere-
tur, quòd si illa dispositio ince-
pisset

pisset ab vna hora antecedenti e.g. potuissent in hac infinitate temporis disponi etiam illæ vnitates, quæ supersunt. Quæro autem, an tunc eiusmodi vnitates ponerentur in aliqua hora quæ distaret ab hac hora per horas finitas, an per infinitas; non per finitas; quia numerus finitus horarum non adæquatur, sed infinitè exceditur à quacūque infinitate vnitatum, neque etiam per infinitas, quia nulla hora possibilis distat ab alia hora per infinitas horas intermedias, vt demonstrauius.

250 Ex hac proprietate infiniti numeri, vel quantitatis (vt potè quæ contineret infinitum numerum, veluti palmarum, aut alterius certæ mensuræ) inferimus implicare eiusmodi

modi infinitum cathegorematicum, & coexistens; idq; multipliciter probamus tū à priori, tū à posteriori; sed omnis tandem probatio eo nititur fundamento, quòd si daretur infinitū sequeretur quòd maius, & minus essēt æqualia inter se. Vt id ostendā, hoc assumo: in infinita quātitate nō posset dari maius, & minus ex vi cuiuslibet additamenti vel decremēti. Probatur, nam quantitas illa infinita esset cōposita ex partibus, quæ singillatim acceptę sunt finitę, ac proinde esset talis, vt per deductionē alicuius ex illis partibus non amitteret suam infinitatem, vt supra est probatum. Quo supposito, nihil ea imminueretur, quoniam posset adæquatè correspondere eidem.

æter-

æternitati temporis, & immen-
sitati loci perinde ac prius, atq;
adeò esset æqualis eidem mē-
suræ, cui erat æqualis prius. Et
tamē patet ex terminis aliquid
maius esse quodlibet ens creatū
facta sibi additione alterius en-
tis, quàm sine illa; quia nullum
ens creatum continet in se totū
esse, & totam perfectionem vl-
lius alterius entis creati. Et hæc
est ratio cur nō possit dari aliud
infinite, quàm ens increatū,
& indiuisibile, à quo nulla pars
finita potest remoueri, & quod
per nullam additionem consti-
tuit aliquod complexum perfe-
ctius, & maius, quàm esset ip-
sum solum secundum se.

251 Ex hac autem radice
prouenit, quod aliqua duo In-
finita creata, quorum vnum
esset

esset maius alio, quia vnū con-
tineret aliud, essent simul etiā
non inæqualia, non solum in
ijs proprietatibus, quæ infinite
ab vtroque participarentur, in
quibus Aduersarij negant posse
fieri comparationem *æqualis*,
maioris, vel *minoris*, sed etiam
in ijs proprietatibus, quæ in v-
troque essent finitæ, adeoque
sine dubio capaces huiusmodi
comparationum; omnis enim
quãtitas creata habet proprie-
tates aliquas finite participatas
magis, ac magis secūdū mēsurā
suæ entitatis, & magnitudinis,
quæ duo æqualiter crescunt, ac
proindè in his proprietatibus
quantitas infinita continens,
ex vna parte excederet quanti-
tatem infinitam contentam,
quippè quam superaret in entita-

ta-

tate, ex alia parte eandem non excederet, quoniam vtraque haberet magnitudinem infinitam, atque adeò neque haberet maiorem, neque minorem mensuram earumdem proprietatum.

252 Huic rationi à priori, quam à posteriori latius elucidabimus, cōsonat alia ratio, quā paucis sapiēter indicavit D. Th. prima parte q. 7. art. 3. & 4. inde deducens repugnantiam infiniti in qualibet quantitate: quoniam omnis quantitas seu continua, seu discreta debet esse in aliqua specie peculiari quantitatis; Infinitum autem non esset in vlla specie, adeoque implicat.

253 Maior est evidens, sicut enim non possumus concipere

P

pere

pere ens, quod non sit *hoc* & non aliud secundum suum esse indiuiduale, ita non potest concipi ens, quod non sit *hoc* & non aliud secundum suam naturam, & definitionem, & secundum proprietates sibi conuenientes. Minor item probatur; nam vel omnis quantitas infinita (supponamus claritatis gratia non dari inter eas aliam diuersitatem ratione formæ, vel accidētium, sed esse omnimodam homogeneitatem in illis) est eiusdem speciei atomæ, vel, sicut numeri finiti differunt specie inter se, ita & collectiones infinitæ: Non quidem hoc secundum, nam supra ostendimus quamlibet collectionem infinitam, si detur, posse adæquari cum qualibet infinitate temporis, aut loci, ac proinde

inde

inde poterit quælibet infinitas
adæquari cū qualibet alia col-
lectione infinita; nā quæ adæ-
quantur vni tertio, hoc ipso a-
dæquantur inter se, si enim sin-
gulæ vnitates vnius collectio-
nis coexistūt, & coaptātur eidē
tēpori, vel eidem loco, quibus
coexistunt ^{et} coaptantur singulæ
vnitates alterius collectionis,
profecto coexistūt, & coaptātur
mutuo inter se. Si ergò tam ex
collectione A, quam ex colle-
ctione B, singulæ vnitates cor-
respondent singulis annis futu-
& ris, vtique singulæ vnitates v-
triusque collectionis correspō-
debunt ad inuicem inter se; nec
proinde vna collectio excedet,
aut excedetur: quo posito se-
quitur eas collectiones fore om-
ninò similes, neque vllam pro-

prietatem, aut vllum prædicatum entitatiuum conuenire vni, quin conueniat alteri.

254 Iam probatur altera pars, quod scilicet id esse non possit: nã quãdo duo sũt omnino similia, si in altero fiat aliqua mutatio entitatiua, & in altero nulla, hoc ipso tollitur aliqua pars similitudinis. Similitudo enim perfecta est conuenientia in omnibus prædicatis tam posituiis, quam negatiuis: ergo si in altero ex duobus, vel ponatur aliquid positium de nouo, vel tollatur, ac proinde mutetur in eo aliquod prædicatũ, & in altero nullum, implicat ex terminis non oriri aliquam dissimilitudinem inter vtrumque ratione illius prædicati. Hoc posito, finge ab infinito A remoueri

ueri

De Charit. Cap. XVIII. 341

ueri centum vnitates, aut etiam infinitas (quodlibet enim infinitum cōtinet binaria infinita, adeòque potest diuidi in duas infinitates) quæro an post talē detractionem infinitum A remaneat simile omnino, & in eadem specie athoma quantitatis respectu infiniti B, cui nulla est facta detractio; an non?

255 Vtrumque reuincitur ex supradictis. Nam ex vna parte cū vtrumque remaneat infinitum, debet in illis remanere omnimoda similitudo, quam intercedere probauimus inter quælibet infinita. Ex alia parte, cū ob eandem rationem hæc omnimoda similitudo esset ante detractionem inter ea duo, & cum per detractionem sit facta mutatio in vno, & non

ca-
e
a
n
ni-
qua
ero
la
do
tia
o-
o si
na-
io,
tur
n
er-
fi-
e
po
o-

in altero, non potest remanere tanta similitudo, quanta erat prius. Et hæc ratio si benè perpendatur valet tum in infinita multitudine, tum in infinita linea, tum in infinita intensio- ne si gradus intensio- nis sint homogenei; si verò sunt hete- rogenei, in quo casu nulla illis fieri posset detractio ita vt intē- sio remaneret infinita, adhuc valet considerando illos in ra- tione numeri: præter alia argu- menta, quæ infra produco- mus.

256 Hæc eadem sequela, quod scilicet infinitum non es- set in aliqua specie, cōfirmatur, quia omnis species constituitur per suas partes certas, & deter- minatas, quibus positis ea spe- cies ponitur, & quibus sublatis tolli-

tollitur; At ratio infiniti non
est huiusmodi: non enim est as-
signabile in infinito quid in eo
sit necessarium ad rationem
infininitatis, & quid superfluum;
siquidem quocumque infinito
assignato poterunt inde auferri
plures, & plures partes sine fi-
ne, quin ex eo quod remanet
auferatur ratio infiniti. Item
quælibet species debet habere
sua indiuidua. De ratione au-
tem indiuidui est non esse diui-
dum in plura secundum eam
rationem, secundum quam est
indiuiduum. Quam doctrinã
optimè tradidit Aristoteles 3.
Phys. textu. 68. *Vnum inquit
quidquid tandem id sit, indiuisibi-
le est, homo namque vnus est ho-
mo, non multi; numerus autem
est vna plura, quantaue quedam*

quarè ad indiuisibile stetur neces-
se est: duo enim, ac tria denomi-
natiua nomina sunt, & cæterorū
quisque numerorum simili modo,
& similem doctrinam egregiè
tradit Dionysius de Diuinis No-
minibus cap. ultim. De perfecto
& vno, & ibi S. Thom. At nul-
lum esset vnum infinitū, quin
essent plura infinita, vt constat
ex dictis.

257 Præterea quælibet spe-
cies exigit determinatas pro-
prietates: infinitū vero eas non
exigeret; nam quantitas infini-
ta posset occupare spatium in-
finitum ex vna parte, & finitū
ex alia, vel finitum in latitudi-
ne, infinitum in longitudine,
vel è contrario, imò omnia etiā
spatia possibile, & nihil horum
exigeret.

Ne-

257 Neque potest obijci,
quod etiam eadem quantitas
finita modò maius per rarefa-
ctionem, modò per condensa-
tionem minus spatiū occupare
potest; nam hoc illa semper ha-
bet vel à diuersa forma substā-
tiali, vel saltem à diuersis qua-
litatibus exigentibus maiorem,
vel minorem raritatem. At hic
eadem collectio iufinita inua-
riata prorsus in se ratione eius-
dem quantitatis esset cum hac
indifferentia ad maiorem, ve
minorem locum.

259 Rursùs ea ratio con-
firmatur nam ex duabus colle-
ctionibus infinitis hominum
v.g. earumdem prorsus virium,
vtraque posset aliam vincere
quia vtraque posset ità disponi,
vt deni pugnarent contra fin-

P § gu-

gulos alterius collectionis, cum
 quælibet collectio possit tam
 per infinitas vnitates, quam per
 infinitos numeros denarios cor-
 respondere siugulis annis Ae-
 ternitatis ad amussim, & cōse-
 quēter etiā singulis vnitatibus ^{al.}
^{terius} collectionis infinite. Hoc verò
 est habere summam indifferē-
 tiam prædicatorum, ac proin-
 de in nulla certa specie conti-
 nori. Item si daretur gratia in-
 finita e. g. non magis exigeret
 visionem Deitendentem in has
 infinitas Creaturas quam in
 alias, & rursus in alias seu fini-
 tas, seu infinitas plures, & plu-
 res, nam quæcumque talis vi-
 sio posset adæquare per sua ob-
 iecta singulos gradus talis gra-
 tiæ: ex quo fit quemlibet pecu-
 liarem gradum gratiæ fore su-
 per-

De Charit. Cap. XVIII. 347
perfluum, & iuutilem animæ,
quia sine illo gradu tanta debe-
retur illi beatitudo, quanta sine
illo.

260 Denique in alijs etiã
prædicatis idem contingeret,
vt consideranti patebit; quod
absurdum prouenit ex illa quã
diximus indifferentia adæqua-
tionis in quolibet infinito respe-
ctu cuiuslibet alterius infiniti,
seu maius hoc, seu minus fuerit
in ratione cōtinentis, & cōten-
ti. Et hoc absurdū tandem re-
ducitur ad infirmandum illud
principium lumine naturæ no-
tum, *que sunt equalia vni ter-
tio, sunt equalia inter se*; Nec va-
let respondere in infinitis nullã
dari æqualitatem: nam contra
est, quia profecto Personæ diui-
næ sunt infinitæ, & tamen in-

symbolo Athanasij vocantur
coequales. Loquimur enim de
 illa æqualitate, non quæ dicat,
 habere cōmunes fines suæ en-
 titatis, & perfectionis, sed quæ
 dicat negationem excessus in
 alterutro.

261 Posita igitur hac ac-
 ceptione æqualitatis, utique
 tam infinitum cōtinens, quàm
 infinitum cōtendum est æqua-
 le cuilibet tertio infinito con-
 tradixincto, & tamē primum,
 non est æquale secundo, quo-
 niam continet secundum &
 aliquid plus, atque adeo exce-
 dit. Neque item valet alia res-
 ponsio negans principiū illud
 verificari extra finitas quanti-
 tates: nam contra est, quia si-
 cut tū in finitis quàm in infini-
 tis quātitatibus debet verificari
 illud

illud principium. *Quæ sunt eadē*
unitertio sunt eadem inter se (lo-
quendo de identitate etiam
virtuali) ita debet & hoc aliud
verificari, quod re ipsa includi-
tur in illo: sicut enim implicat
duo idētificari in omnibus præ-
dicatis cū vno tertio, quin idē-
tificētur in omnibus prædicatis
inter se; itā implicat duo identi-
ficari in quodā certo prædicato
cum aliquo tertio (quæ identi-
ficatio vocatur æqualitas) quin
in eodem prædicato habeant
similem identitatem inter se.

262 Denique hoc idem
euincitur rationibus à poste-
riori: Fac enim creatas esse à
Deo duas infinitas collectiones
hominum; alteram alborum,
nigrorum alteram; & sciri per
revelationem Petrum esse in
alte-

alterutra. Certè erit mihi æquè
credibile quod Petrus sit inter
albos, atque inter nigros; Finge
postea multos, aut si mauis in-
finitos ex albis nigrescere, sed
adhuc infinitos remanere al-
bos. Quæro à te an ex parte
obiecti, & præscindendo à quo-
libet meo errore sit æquè credi-
bile quòd Petrus sit in vtralibet
collectione? Si neges cōtra est:
quia erat hoc antea æquè cre-
dibile propter æqualitatem ha-
rum collectionum, erant enim
ambæ infinitæ, & contradistin-
ctæ, atque adeo æquales. Sed
nūc etiam collectio alba, & ni-
gra sunt infinitæ, & contradi-
stinctæ, ac proinde æquales. Er-
go etiam nunc est æquè proba-
bile quod Petrus sit in vtrali-
bet. Si vero concedas contra
est

est: nam quod Petrus esset inter albos, poterat antea verificari per omnes eos albos qui sunt nunc, & rursus per alios, qui tunc erant albi, & per quos nūc verificari non potest cum sint nigri: ergo probabilitas obiectiva quod Petrus sit inter albos est diminuta; & eadem ratio probat esse auctam probabilitatē quod Petrus sit inter nigros: ergo non remanet æqualis probabilitas, ac antea. Atq. in hoc exemplo patet quomodo inter eas inæqualitas in ratione cōtinentis, & cōtenti sit incompossibilis cum mutua æqualitate in ordine ad tertium contradistinctum ab utroque.

263 Responderunt aliqui huic argumento, obiectum in se numquam esse probabile, sed sem-

semper certū, totamq. probabilitatē defumi in ordine ad hūc, vel illum intellectum affectum simul aliqua notitia, simul aliqua ignorantia; & sic in casu posito dixerunt, ex hac notitia subsequuta quod aucta fuerit infinitas alborum, fore mihi probabilius Petrum reperiri inter albos. Sed contra est, quia quamuis probabilitas supponat aliquam ignorantiam circa obiectū quod creditur probabiliter, non tamen supponit ignorantiam circa alia prædicata habentia connexionem contingentem cum illo; & ideo ex natura obiecti prouenit, ut hæc prædicata, quæ scio, sæpius cōnectantur cum hac parte contradictionis, quam cum alia, quod est esse probabile; & quod

quod quæritur inter sapientes, quādo disputatur, *an aliquid sit probabile*. Hoc autē posito, in eo casu quæro, an posita ea reuelatione sit ex natura sua probabilius, hoc est an plerumque, & in pluribus vnitatibus sit verificabilis existētia Petri inter albos, an inter nigros; Et quidē ex vna parte neutra habet plures vnitates in quibus ea possit verificari, cum ratione infinitatis ambæ collectiones adhuc possint inuicem adæquatē correspondere; ex alia parte cū collectio nigrorū quæ erat antea, & ea quæ est nūc se habeāt tāquā continens ad contentum, patet hanc propositionē *Petrus est inter nigros* posse nūc verificari in omnibus vnitatibus in quibus poterat verificari antea, & præterea

reca

rea in alijs atq. adeo in pluribus

264 Ingeniosè alij Recen-
tiores probarunt infinitum im-
plicare, quoniam si disponere-
tur ordinatè infinita multitu-
do, & cōpararētur vnitates dis-
positæ per numeros dispares cū
vnitatibus dispositis per nu-
meros pares, neutra collectio
deberet, esse perfectior altera vt
patet: tū verò dēpta prima vni-
tate primæ collectionis, adhuc
deberent remanere æquales in
perfectione, quoniam adhuc
singulis vnitatibus vnus respō-
derēt singulæ vnitates alterius,
sicut antea; implicat autem
idem immutatum in se habere
æqualitatem perfectionis cum
altero tam quando hoc secun-
dum erat magis perfectum,
quam etiam quando decreuit

in

in perfectione. Hoc tamen argumentum, ut benè ipsi videntur, non reuincit omne infinitum, sed dumtaxat infinitum ordinatum; imò ne omne quidem infinitum ordinatum, sed illud tantum, quod vel contineret unitates æquales in perfectione inter se, vel semper perfectiores & perfectiores, quales essent gradus intentionis, si sūt heterogenei. Non autem valet contra infinitum ordinatum, cuius omnes unitates in perfectione decrescerent; quippe de illo facilis esset responsio perfectiorem semper esse illā collectionem, quæ inciperet à prima unitate, nam illa cōtineret partes perfectiores partibus in altera collectione contentis. Sed argumenta quæ nos attulimus valent

valent contra omnem quantitatem infinitam cathegorematicè, etiam contra infinitum inordinatum, & cōfufum, quod isti Recentiores cōcedunt posse dari.

265 Reliquum est decernere super alia quæstione proposita. An scilicet infinitæ res possint existere, sed non simul. In qua rē si quis diceret posse Deum producere plura, & plura successiue in eo numero quē voluerit, sed tandem debere sistere, ita vt præter durationē nihil infinitum nè successiue quidem producat, euaderet omnia argumenta quæ ex infinito syncathegorematico petuntur, vt animaduertenti patebit; nam vna duratio antiquior, & alia recētior, etiā si ambæ

bæ

De Charit. Cap. XVIII. 357
bæ sint infinitæ à parte post non
possunt sibi mutuo correspon-
dere propter intransferibilitatē,
ac proinde cessant in illis ea in-
cōmoda, quæ obijciuntur con-
tra reliqua infinita.

266 Sed quoniā hæc sentē-
tia videretur singularis, non est
recedendū à cōmuni cōcedēte
posse fieri à Deo res infinitas syn-
cathegorematicè, & successiuè
per totam æternitatem, ita vt
res non solum possibles, sed fu-
turæ non sint tot, quin plures.
Quam sententiam Aristoteles
supposuit; licet enim existima-
uerit locum possibilem non esse
nisi finitum, certum tamen pu-
tauit tempus futurum esse in-
finitum, adeo vt rationem cō-
munem infiniti definiuerit in
ordi-

ordine ad omne tempus, hoc est ad *semper*, dum dixit. Infinitum esse illud, *cuius semper est aliquid aliud extra accipere*, ratus constare ex terminis quod ipsum *semper* sit infinitum, sed tale infinitum, quod vti notissimum, possit esse mensura dignoscendi omnem aliam infinitam quantitatem.

267 Et sanè videtur notū lumine naturæ mundum esse taliter constitutū, vt nō modò non sit futurum aliquod instās, in quo omnia deficient, neque in quo necessariò desinant omnes rerum mutationes, ita vt post illud non sit possibilis aliqua alia variatio, nec proinde noua duratio, & nouum tempus, quippe quæ sunt mensuræ
mu-

De Charit. Cap. XVIII. 359

mutationis, seu actualis, seu
possibilis, sed insuper, vt possit
perpetuò durare in suis vicissi-
tudinibus : Quidquid sit an-
Deus velit liberè, & supernatu-
raliter de facto con-
stituire aliquem
terminum
omnibus planè mu-
tationibus fu-
turis .

CA.